

nih je bilo 12 oseb in med temi glavni krivec in mojster vseh slovenskih ponarejevalcev.

Glavni krivec

Glavni krivec na omenjeni razpravi je bil 68 letni Franc Rupnik, rojen v Prenu pri Postojni in po poklicu fotograf. Pri vojaki je služil 23 let. Po prevratu se je preselil v Maribor, bival na Dravskem polju, v mariborski okolici in pri Slovenski Bistrici. Stalno se je pečal s potvarjanjem raznih bankovcev. Obsojen je bil leta 1926 skupno z v kaznilnici umrlim ponarejevalcem Jurijem Potočnikom na tri mesece zapora, katerega je prestal v preiskavi. Radi istega zločina so ga obsodili leta 1927 na devet let, katere je odsedel. Kakor hitro je bil na svobodi, je začel voditi ponarejevalnico v Radvanju pri Mariboru. Tamkaj so ga izsledili orožniki, katerim je srečno ušel in se je po tovanju po raznih krajih slednjilč naselil v Spodnji Novi vasi pri Slov. Bistrici, kjer je bil izsleden ter prijet pred meseci in izročen v zapore mariborskega okrožnega sodišča. Rupnik je imel razne pomagače, ki so bili 1. oktobra z njim vred na zatožni klopi.

Ponarejevalnica v Zg. Radvanju

Franc Rupnik se je seznanil s Francem Greif, posestnikom v Račah, ki je bil že večkrat zapleten v ponarejevalne zadeve. Greif je Rupniku razodel, da on z denarjem podpira ponarejevalnico v Zgornjem Radvanju pri posestniku Frideriku Kolman. V tej ponarejevalnici je bil tedaj na delu Gašper Potočnik, brat že omenjenega Jurija, in Mihael Medved, mesar v Cirkevcah. Njune potvorbe niso bile dobre in je na prigovarjanje Greifa prevzel vodstvo mojster Rupnik.

Delavnica je bila v Kolmanovi hiši za spalnico in je obstojalo iz kamrice z dobro prikritim vhodom. Radi varnosti pred presenečenji so ponarejevalci prežagali železni križ na oknu in so ga samo prislonili.

Ponarejanje v Radvanju je dobro uspevalo in bi se še bilo dalje časa zavleklo, da se ni mesar Medved preveč bahal, koliko ima denarja in je ta baharija prišla orožnikom na ušesa. Orožniki so izsledili radvanjsko ponarejevalnico in so obkolili Kolmanovo hišo ob času, ko sta bila v kamrici Medved in Rupnik. Orožniki so bili prepričani, da jim tička ne moreta pobegniti, ker so bila vsa okna na hiši z mrežena in so zavarovali samo vrata.

Kakor hitro sta presenečena opazila nevarnost, sta zažgala več napol izgotovljenih jurjev, snela z okna prislonjeni križ in srečno pobegnili. Orožniki so zaplenili različni ponarejevalni material in hitro je bil izsleden ter prijet Medved pri Sv. Barbari v Slov. goricah. Rupnik je odnesel pete in so govorili o njem, da se je zatekel kam na Hrvaško. Zapri so Kolmana ter njegovo ženo in Greifa.

Ponarejevalnica v Spodnji Novi vasi

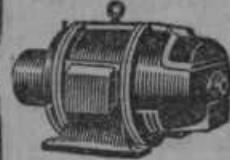
V času, ko so iskale Rupnika tiralice po Hrvaškem, ga je spraval njegov znanec Majcen, s katerim sta se seznanila v kaznilnici, v zvezo z nekim trgovcem in njegovo ženo. Ta sta napotila Rupnika k svojim sorodnikom Mlakar v Spodnjo Novo vas pri Slov. Bistrici. Tamkaj so mu uredili novo delavnico na podstrešju. Ponarejevalnica je bila radi varnosti pred zasledovalci tako zavarovana, da se je prišlo do nje skozi luknjo, ki je bila izkopana v seno. Iz ponarejevalnice je vodil poseben zvonec v kuhinjo, odkoder so lahko mojstra takoj obvestili, če bi mu grozila nevarnost. V tako osiguranem podstrešnem prostoru je Rupnik ponarejal jurje in stotake.

Za Rupnikovo zavetišče je zvedela mariborska policija, ki je prišla starega zvižga in njegove sokrivce letos 28. maja.

Obtoženi

Od državnega tožilstva so bili obtoženi: 68 letni Franc Rupnik, 49 letni brezposelni Gašper Potočnik iz Podove, 41 letni čevljarjski mojster Franc Majcen iz Po-

DOBAVLJA- POPRAVLJA

molore
vseh vrst električnih strojev
Domača tovarna
IVAN PASPA I SINOV
Zagreb, Noturaška 69

brežja, 34 letni mesar Mihael Medved iz Sv. Barbare, 65 letni posestnik Fr. Greif iz Sp. Hoč, 48 letni posestnik Mirko Kolman iz Radvanja, njegova 38 letna žena Ana Kolman, 30 letna gostilničarka s Pobrežja in njen 42 letni mož, 47 letni posestnik Ivan Mlakar in njegova 55 letna žena Ana iz Spodnje Nove vasi ter 22 letna posestnikova hči Ana Vinter iz Spodnje Nove vasi.

Slovenska Krajina.

Samoumor prevžitkarja. V Gorici pri Soboti so našli obešenega 78 letnega prevžitkarja Janeza Novak. Starček je obupal radi hudega trpljenja.

Športne tekme za prehodni pokal »Slovenskega gospodarja«

V nedeljo 3. oktobra so se vršile v Mariboru tekme za prehodni pokal »Slovenskega gospodarja«, katere je organizirala Fantovska podzveza v Mariboru. Tekem se je udeležilo sedem odsekov s 40 tekmovalci. Tekmovalci so se zbrali najprvo na Slomšekovem grobu, kjer je daroval ravnatelj g. Hrastelj sv. mašo, med katero je imel primeren nagovor. Med sv. mašo so tekmovalci peli ljudske nabožne pesmi. Po sv. maši se je pričelo tekmovanje na

Velika je 2425—3600 ton in je imela štiri 13.2 cm topove in šest 53.3 cm torpedne cevi. Zdaj so največje podmorske križarke »Thames«, »Clyde« in »Swern«. Vse imajo po en 10.2 cm top in 53.3 cm torpedne cevi. — Podmorske križarke drugih držav so znatno manjše, odrinejo le po 1400 do 2000 ton vode, če so na površini. — Podmorske križarke imajo le tako zvane velike pomorske sile, kakor Anglija, Japonska, Francija, Italija, Čile in Brazilija; Nemčija nima nobene, ima le podmornice s 712 tonami in še manjše.

Kap ga je zadela, ker so ga hoteli obrtiti.

V kaznilnico v St. Quentinu v Kaliforniji

Kar ga je vzbudil ljub, znan glas. Ko je odprl oči, je bil že dan, pred njim pa je stala v popotni obleki z zavojčkom v roki — Veronika.

»Veronika! Ali si res ti? Ali pa je moj angel varuh?« je vzkliknil. Tako se je razveselil, da je brez težave lahko dvignil glavo.

»Kaj je s teboj, Anza?« je vprašala plaho in mehko. »Kako si prišel sem? Bolan si.«

»Veronika, slaba je z menoj... S stolpa sem skočil pa sem se pobil — zunaj — znotraj.«

Zakašljal je in bruhnil kri. Debele potne srage so mu stopile na čelo.

»Revček, revček moj!« se je prestrašila.

Iz zavojčka je vzela bel robček in mu obrisala pot s čela in tudi kri z ust.

»Saj si ves premočen!« je dejala

»Na dežju sem ležal.«

»Moj Bog! Kako se mi smiliš! Ali te zebe?«

»Ne, zebe me ne. Ali žejen sem, žejen — in čisto slab sem — slab.«

Na svojo pot si je bila vzela steklenico mleka; to je odmašila, ga z levico nežno prijela za glavo in mu dala nekaj mleka piti.

»Bog ti povrni, Veronika — to je bilo dobro,« je zasopel; »zdaj mi bo bolje... O, da si le ti prišla... K tebi sem hotel, pa nisem mogel dalje.«

»K meni?«

»K tebi; saj nikogar drugega nimam na svetu, ki bi mi pomagal.«

»Oh, ko bi ti le mogla pomagati, moj ljubi Anza! Saj zaradi tebe sem se namenila na to pot v Gradec h grofu Kristalniku. Temu hočem vse povedati in ga prositi, naj kaj stori zate.«

»Ljuba Veronika, tega mi ni treba več. Kmalu — kmalu — bom umrl...«

»Ne! Za božjo sveto voljo, Anza, tako nikar ne govori!«

»Le verjemi mi, Veronika, tako je! Samo eno še želim — krščen bi bil rad, preden umrem, da bi prišel potem v nebesa... Ali tudi to je že prepozno.«

»Moj Bog! Res, krščen moraš biti! Čakaj, v Kaplo stečem po gospoda,« je razburjeno rekla.

»Veronika, ljuba Veronika, ostani pri meni, prosim te,« je zastokal. »Če odideš, bom tako zapuščen. Saj si ne učakam več, da bi se vrnila z gospodom. O, saj me Bog ne bo zavrge!«

Zakrilil je z rokami in se skušal na stran uleči. Tedaj je jel krčevito kašljati in v močnem curku se mu je ulila kri.

»Jezus Marija!« je zakričalo dekle.

Toda naglo se je zbrala in rekla odločno:

»Anza, čuj! Ne boš umrl brez krsta. Jaz te bom krstila.«

Livadi. Zastopnik podzveze br. Mirko Geratič je podal historijat tekmovanja ter pozdravil ravnatelja Tiskarne sv. Cirila g. Hrastelja, ki je z lepim nagovorom otvoril tekme. Tekmovanje je bilo v vseh panogah zelo napeto ter mu je prisostvovalo tudi mnogo drugih članov netekmovalcev. Ob pol dveh popoldne so bile tekme zaključene. Zastopnik Podzveze je nagovoril tekmovalce, čestital jim k uspehu ter razdelil darila in priznanja. Pokal »Slov. gospodarja« si je za eno leto priboril Fantovski odsek v Ptujju. Prejel je tudi prvo častno diplomo. Drugo mesto ter krp »Zmagovalca« je prejel Fantovski odsek iz Frama, tretje mesto je zasedel Fantovski odsek Maribor I., prejel je diplomu. Tudi tekmovalci-posamezniki, prvi trije iz vsake panoge, so prejeli lepa spominska darila in diplome. Doseženi uspehi so, če pomislimo na dolgotrajno prisiljeno mirovanje, prav lepi. Letošnje tekme za prehodni pokal »Slov. gospodarja« pa so dale našim fantom-telovadcem novih pobud za intenzivno delo na polju lahkoatletskega delovanja ter bodo uspehi prihodnje leto — kakor tudi udeležba — še lepši.

*

Sv. Lenart v Slov. goricah. Naše prosvetno društvo »Zarja« je letos res uresničilo svoj dolgotrajni načrt in postavilo nov velik oder k stari dvorani. Dela se že bližajo koncu in bo tvorila celotna stavba res lepo celoto, in kar je glavno, ne bo se nam treba več tako stiskati v dvorani, ki je zdaj mnogo večja. Oder bo pa tudi tako velik, da bo možna vprizoritev vsake igre. Celo telovadni in pevski nastopi se bodo lahko vršili na novem odru. Kdaj bo otvoritev, bomo še poročali, opozarjamo pa že danes na ta dan, ki mora zbrati v novi dvorani vse katoliški prosveti naklonjene farane, da prisostvujejo otvoritvi novega odra in prvi igri na njem. Vsebinska igra je krasna. Doživeli bomo na odru vso tragiko, bolešč, žrtve, pa tudi ljubezen mater in očetov, katerih sinovi so padli v svetovni vojni. Delovnemu društvenemu odboru pa moramo biti hvaležni, da se je tako potrudil in z velikimi

Hlev mora biti prost kugel!

Pri okuženem oteletenju in nalezljivim nožnim katarjem uporabite prepričevalno od živino-zdravnikov priporočen »Bissulin«. Dobi se samo na odredbo živinozdravnika. Drži trajno, brez duha, nerazdražljiv. Najmanjši tovarniški zavitek 25 obvezil. Izdelovatelj: H. Trommsdorf Chem. Fabrik Aachen. Zastopnik: »Lykose«, Mr. K. Vouk, Zagreb, Jurjevska ulica 8.

žrtvami postavil nov oder. Pokažimo torej tudi mi z obilnim obiskom na dan otvoritve smisel in razumevanje za katoliško stvar in podprimo odbor in društvo »Zarja« v njenem idealnem stremljenju za napredek katoliške prosvete. Na svidenje! Bog živi!

Sv. Lenart pri Veliki Nedelji. Citatelji »Slov. gospodarja« si gotovo mislite, da smo pri nas v prosvetnem oziru vsi zaspali. Pa ni tako! V nedeljo 26. septembra smo ustanovili fantovski odsek. Na občnem zboru, ki se je vršil po večernicah v šoli, je govoril g. Stanko Kociper, akademik, od Sv. Miklavža pri Ormožu. Izvolili smo odbor, v katerega so prišli sledeči fantje: predsednik Rakuša Anton, načelnik Muršič Jožef, blagajnik Hebar Ciril, tajnik Kukovec Fr. Preglednika sta: Bežjak Franc in Peter Leon. Razsodišče tvorijo: g. župnik Rehar Josip, župan Simon Žuran in Korpar Jakob. Prvi sestanek bomo imeli v nedeljo 10. oktobra popoldne po večernicah v šoli. Fantje, pridite vsi v nedeljo, ker le v slogi je moč. Bog živi!

Sv. Venčesi pri Slov. Bistrici. V nedeljo, dne 10. oktobra bodo igralci tukajšnjega Prosvetnega društva ponovili v tukajšnji osnovni šoli lepo narodno igro »Črnošolec«. Vsi bližnji in daljni prijatelji prosvetnega dela vljudno vabljeni!

KRAJEVNI ŠOLSKI ODBORI!

Imate pravico, da tudi v bodoče kupujete v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in Ptujju, kjer ste itak dobivali blago po najugodnejših cenah!

Črna obletnica.

Za čuda mirno in tiho gremo mimo takšnih dni, vsi vdani v svojo usodo, ki je prišla, kakršna je pač prišla, ne da bi se ji mogli ali vsaj skušali ubraniti. Nihče se ne vpraša, zakaj je tako prišlo; ali ni bilo druge poti? Smo li krivi tudi sami? Kaj je naša dolžnost za naprej?

Eden teh je 10. oktober, ko bi moral ves narod, vsa država misliti samo na eno: da je na ta dan leta 1920 izgubil slovenski narod oni del svoje zemlje, ki je bil »prvi slovenstva list« — Koroško. Tega dne je Koroška, ki so jo nemške narodne čitalnice tako nasilno od desetletja do desetletja ponemčevale, pa so ji še vendar priznale v letu 1880: 102.252, leta 1890: 90.495, leta 1910 pa že samo 82.212 slovenskih prebivalcev, glasovala 59,04% (po nemški uradni statistiki) za Nemce, in to v tako imenovanem A-pasu, ki je obsegal 50 občin s 50.851 slovenskimi in le 21.966 nemško govorečimi (ki pa so bili v resnici Slovenci-nemškutarji) prebivalci.

Začuden se vprašamo: zakaj? Kot en vzrok — in sicer glavni — se imenuje 1200 letno nemško gospodstvo nad slovenskim narodom, ki mu je vcepilo duha hlapčevstva ter privzgojilo zavest lastne nemoči, in ponemčevalna šola, ki je zlasti na Koroškem svoje sile nategnila in tudi uspehe žela. Nemci, kot narod gospodov, so stoletja vbijali slovenskim otrokom na Koroškem v glavo, da je nemški jezik imeniten in lep, slovenski pa »jezik hlapcev in dekel«. Tako so si znali Nemci vzgojiti čete janičarjev, nemčurjev, večidel bogatih, ošabnih kmetov, ki radi svoje nadtosti niso hoteli biti isto kar »das gemeine Volk«, navadni ljud — ampak: gospodje, in zato Nemci, čeprav so morda v svojem prvem rodu komaj besedo nemško znali (primerjaj pri nas stare liberalce ali danes JNSarje!). Ljudstvu pa, ki je še hotelo ostati slovensko, so vzeli vse izobraženstvo s tem, da ga niso sprejemali v državne službe, če je kazalo svoje slovensko prepričanje. In če povemo še to, da

»Ali je to mogoče?« je vprašal s tihim, slabotnim glasom.

»Seveda. Če je sila, sme vsakdo krstiti. Krst velja, naj krsti kdorkoli. Al' ti pater Valerijan tega ni povedal?«

»Ne — pač — ne vem.«

»Ali ti je torej prav, če te jaz krstim?«

»Da, da, da. Čista si, nedolžna. Od nikogar tako rad ne sprejemam svetega krsta kakor od tebe... Krsti me, Veronika, brž, brž!« je prosil. Oči so mu gorele.

»Tako j grem po vodo. Čisto miren bodi ta čas!« je rekla. »Kajne?«

Odhitela je s steklenico, v kateri je bilo še mleko, po bregu dol in k potoku, izlila mleko in steklenico oprala ter jo napolnila z vodo.

Anza je sedel nepremično, obraz mu je bil mrtvaško blede.

»Anza!« je prestrašeno zavpila, ko je na moč prisopihala nazaj.

»Da, Veronika,« je zašepetal onemoglo; »Bog je dobrotljiv. — Poslal te je kakor angela, da ne umrem brez svetega krsta. — Angel si. — Kajne, da mi vse odpuščaš?«

»Nimam kaj, Anza. Saj veš, da sva eno srce in ena duša. Toda zdaj bova molila, kajne?«

Pokimal je, ona pa je začela s svojim zvonkim glasom:

»Moj Bog, verujem v te! — Moj Bog, upam na te! — Moj Bog, ljubim te nad vse!«

»— nad vse, nad vse, ker si vse ljubezni vreden,« je molil za njo.

»Moj Bog, odpusti mi moje grehe! Žal mi jih je iz vse duše in iz vsega srca.«

»— da, da, žal mi jih je, vseh mi je žal... Moj Bog, bodi mi milostljiv! Usmili se me!« je šepetal.

»Anza, zdaj se bo zgodilo! — Nagni glavo!«

Ozri se je še enkrat v nebo, potem se je sklonil, naslonil glavo na trato in zaprl oči.

Počasi mu je ulila Veronika vodo na čelo in rekla pobožno in slovesno:

»Janez, krstim te v imenu Očeta in Sina in svetega Duha.«

Oba sta nekaj časa molčala, potem mu je dekle zašepetalo:

»Anza, zdaj si ud svete Cerkve, otrok božji — in midva sva si brat in sestra v Gospodu.«

»— in rad imam Boga — ki je moj oče,« je dejal tiho. Bil je ves zamaknjen in obraz mu je žarel od svete groze.

»Zdaj ti je duša čista in bela kakor sneg,« mu je rekla Veronika še bolj prisrčno in toplo; »v vsem šmarju in vsej Kapli ni tako nedolžnega človeka, kakor si ti.«

Od sreče mu je zasijalo lice.

»— in v nebesa pridem, ko umrem, kajne, Veronika?«

so pred nedavnim izročili nekega jetnika z dolgo, polno brado. Ko so hoteli moža po predpisih gladko ostrčiti in obrtiti, so se pojavile nepričakovane težave. Mož se je upiral z vsemi štirimi, da bi mu ne posneli brade. Hoteli so ga pregovoriti zlepa, toda jetnik je pobesnel. Nazdrinje so ga morali štirje krepki pazniki zgrabiti in s silo povesti k brivcu. Ko so moža tam potisnili na stol, ga je zadela kap in je umrl.

Na kak način so bili Italijani kos sončarici v Abesiniji?

Ko so se lotile Italijanske čete prodiranja v Abesinijo, je ves svet prerokoval Italiji, da bo podleglo tamkaj bog-